

## FIRAT ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM YÖNERGESİ

### BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

#### Amaç ve kapsam

**MADDE 1-** (1) Bu Yönerge, Yükseköğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile Fırat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği çerçevesinde Fırat Üniversitesi enstitüleri tarafından yürütülen öğretim programlarına başvuru, kabul, kayıt ve uygulama ile ilgili genel ve özel koşulları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönerge, Fırat Üniversitesi enstitülerinde lisansüstü programların yürütülmesine dair hükümleri kapsar.

#### Dayanak

**MADDE 2-** (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14/b ve 44 üncü maddeleri, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 20.04.2016 tarih ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, Yükseköğretim Kurulunun E.39746 sayılı yazısı ve 22/05/2019 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu kararına dayanak alınarak hazırlanmıştır.

#### Tanımlar

**MADDE 3-** (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Aday: Fırat Üniversitesi lisansüstü eğitim enstitülerinde lisansüstü eğitim görmek üzere başvuru yapan en az lisans derecesine sahip adayları,
- b) AKTS: Öğrencilerin bir yükseköğretim kurumunda aldıkları ve başardıkları dersler ile notlarının bir başka yükseköğretim kurumuna transferini sağlayan Avrupa Kredi Transfer Sistemini,
- c) ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nı,
- ç) Enstitü anabilim/anasanat dalı kurulu: Bilim/Sanat dalı başkanlarından oluşan kurulu, tek bilim/sanat dalı bulunması halinde bünyesindeki lisansüstü programlarda ders veren tüm öğretim üyelerinden oluşan kurulu,
- d) Birim: Fırat Üniversitesine bağlı fakülte, enstitü, yüksekokul, Devlet Konservatuvarı, meslek yüksekokulu ve Rektörlüğe bağlı bölümler ile uygulama ve araştırma merkezlerini,
- e) BDS: Bilimsel Değerlendirme Sınavını,
- f) EABD: Bir enstitüde, diploma programların yürütüldüğü enstitü anabilim/anasanat dalını,
- g) Enstitü: Fırat Üniversitesine bağlı lisansüstü öğretim veren enstitüleri,
- ğ) Enstitü kurulu: Bir enstitüye bağlı anabilim/anasanat dalı başkanlarından oluşan kurulu,
- h) EYK: İlgili enstitü yönetim kurulunu,
- ı) FAS: Adayların, mezuniyet alanı ile başvuru yaptığı program alanının farklı olması halinde girmesi ve başarması gereken Farklı Alan Sınavını,
- i) Geçerli yabancı dil sınavları: YÖK tarafından kabul edilen ulusal merkezi yabancı dil sınavları ile YÖK tarafından eş değeri kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarını,
- j) Müdür: İlgili enstitünün müdürünü,
- k) Program: Bir enstitü anabilim/anasanat dalına bağlı olarak, Senato tarafından belirlenen bir öğretim planı çerçevesinde, tezli/tezsiz yüksek lisans ile doktora diplomalarına yönelik lisansüstü öğretim programlarını,
- l) Rektör: Fırat Üniversitesi Rektörü'nü,
- m) Senato: Fırat Üniversitesi Senatosu'nu,

- n) Temel tıp puanı: Tıpta Uzmanlık Sınavında (TUS) Temel Tıp Bilimleri Testi-1 bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; Klinik Tıp Bilimleri Testinden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilen puanı,
- o) Tez: Yüksek lisans veya doktora/sanatta yeterlik tezini,
- ö) Üniversite: Fırat Üniversitesi'ni,
- p) ÜYK: Fırat Üniversitesi Yönetim Kurulu'nu,
- r) YÖK: Yükseköğretim Kurulu'nu,
- ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Lisansüstü Programların Açılması, Yürütülmesi ve Öğrenci Kabulü

#### Lisansüstü programların açılması

**MADDE 4-** (1) Bir Lisansüstü programın açılması, YÖK lisansüstü program açma ölçütleri dikkate alınarak, birimler veya öğretim üyeleri tarafından hazırlanacak başvuru dosyası ile birlikte ilgili enstitüye teklif edilebilir.

(2) Doktora programları sadece örgün birinci öğretimde, tezli yüksek lisans programları örgün birinci ve ikinci öğretimde, tezsiz yüksek lisans programları ise uzaktan öğretim de dâhil tüm öğretimlerde teklif edilebilir. İlgili mevzuat kapsamında, ulusal/uluslararası yükseköğretim/araştırma kurum ve kuruluşları ile ortak programlar da aynı usulle teklif edilebilir. Disiplinlerarası lisansüstü program tekliflerinde Fırat Üniversitesi Disiplinlerarası Lisansüstü Programlar Yönergesi esas alınır.

(3) Program açma teklifinin, enstitüler bünyesinde açık olan lisansüstü programların eğitim-öğretim ve araştırmalarını zayıflatmayacak şekilde olması; Ülkemizin kalkınma planlarına, Üniversitenin stratejik planı ile eğitim-öğretim ve araştırma politikalarına ve yazılı dış paydaş görüşlerine dayanılarak hazırlanması esastır.

(4) Program açma teklifleri; enstitü kurulu görüşü, Üniversite Eğitim Komisyonu görüşü ve Senato kararı doğrultusunda Yükseköğretim Bilgi Sistemi (YÖKSİS) veri tabanına giriş yapılarak YÖK'e iletilir. Programlar YÖK kararıyla açılabilir.

#### Programların yürütülmesi

**MADDE 5-** (1) Bir EABD bünyesinde EABD ile aynı isimli olan programları ilgili EABD Başkanı yürütür. Bir EABD bünyesinde farklı isimli birden fazla program bulunuyor ise her birini farklı bir Program Koordinatörü yürütebilir. Bir fakülte'deki aynı isimli bölüm ile ilişkilendirilmiş EABD'nın Başkanlığını ilgili bölüm başkanı yürütür.

(2) Bir programın; işleyiş, koordinasyon ve temsili ile amaç ve hedeflerine ulaşılmasından, programda yürütülen öğretim ve araştırma faaliyetlerinin program çıktılarını sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesinden, araştırma kalitesi ve kapasitesinin artırılmasından, danışman ve öğrenciler arasında oluşabilecek ihtilaflara çözüm üretilmesinden ilgili enstitü müdürüne karşı birinci derecede EABD Başkanı sorumludur. EABD bünyesinde farklı isimli programların bulunduğu durumlarda aynı hususlardan Başkana karşı birinci derecede Program Koordinatörleri sorumludur.

(3) EABD Kurulu, enstitü anabilim/anasanat dalının karar organı olarak görev yapar. Program Yürütme Kurulu, EABD kurulunun görevlerini ilgili program kapsamında yürütür.

(4) Disiplinlerarası programlar Fırat Üniversitesi Disiplinlerarası Lisansüstü Programlar Yönergesi hükümlerince yürütülür.

(5) Bir EABD Kurulunda, Kurulun teklifi üzerine EYK kararı ile aynı enstitü içinden veya Rektör onayı da alınarak farklı bir birimden yeni bir üye görevlendirilebilir. Bir EABD Kuruluna yeni üye olarak katılmak isteyen öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu birimin yönetim kurulunun olumlu görüşünü alır. Bir öğretim üyesi en fazla 2 (iki) farklı isimli EABD ve 1 (bir) disiplinlerarası programda görev alabilir.

(6) Programların öğrenci kabul ve mezuniyet koşulları, öğretim hedefleri, programlarda verilecek zorunlu/seçmeli dersler ile bunların içerikleri ve kredileri, eğitim-öğretim uygulama esasları vb. hususlar EABD Kurulunun teklifi, enstitü kurulunun kararı ve Senatonun onayı ile kesinleşir.

(7) Programlarda eğitim-öğretim güz ve bahar olmak üzere iki yarıyıl esasına göre düzenlenir. Her yarıyıl en az 14 hafta (70 iş günü) eğitim-öğretim olacak şekilde planlanır. Yaz okulu/öğretimi

döneminde, tez danışmanlığı ve uzmanlık alan dersi dışında ders açılmaz. Yarıyılların başlangıç ve bitiş tarihleri, yılsonu sınav dönemi ve seminer ile tez teslim/savunma sınav dönemleri Senato tarafından onaylanan akademik takvimde belirtilir.

### **Kontenjanlar, başvuru şartları, giriş sınavları, kayıt kabul ve süreç takviminin ilanı**

**MADDE 6-** (1) Enstitüler, her yarıyıl lisansüstü öğrenci alımı ilanına çıkabilir. İlanda, öğrenci alımı yapacak programlar, öğrenci kontenjanları ve başvuru şartları; başvuru, sınavlar ve kayıt kabul takvimi, başvuru için istenilen belgeler ve başvuru usulü ile varsa öğrenim ücretleri yer alır. Başvuru kabulü, ilan tarihinden itibaren başlar en erken 20 (yirmi) gün sonra tamamlanır. Ek ilanlarda bu süre 3 (üç) günden az olamaz.

(2) Öğrenci kontenjanları, ilgili enstitünün çağrısı üzerine, öğretim üyelerinin yazılı beyanı doğrultusunda EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulu görüşü, EYK önerisi ve Senato kararıyla belirlenir. Programlarda kontenjan talep edebilecek ve danışmanlık yapabilecek öğretim üyelerinin ve görevlilerinin nitelikleri ile kontenjan sınırları Fırat Üniversitesi Lisansüstü Programlarda Akademik Danışmanlık Yönergesi hükümleri ile belirlenir.

(3) Lisansüstü öğrenci alımı ilanının hazırlıkları, her başvuru dönemi için alfabetik sıraya göre dönüşümlü olarak bir enstitünün koordinatörlüğünde, enstitülere ait ilan bilgileri toplanarak yürütülür. Enstitü müdürlerinin ortak kararıyla tamamlanan ilan taslağı, koordinatör enstitü müdürü tarafından Senato gündemine alınmak üzere Genel Sekreterliğe iletilir. Senato, programların öğretim ve araştırma kapasitesi ile performansını dikkate alarak kontenjanlarda ve program şartlarında değişiklik yapılabilir.

(4) Senato kararıyla kesinleşen lisansüstü öğrenci alımı ilanı, Fırat Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı tarafından Üniversitenin internet sayfasından duyurulur. İlan ayrıca, enstitüler ve Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü tarafından sosyal medya hesaplarında da yayınlanarak tanıtım faaliyetleri yürütülür.

(5) Boş kalan kontenjanlar, sonradan açılan yeni programlar veya Üniversitenin taraf olduğu protokoller kapsamında, ilgili enstitü müdürlüğünün önerisi ve Senato kararı ile ek ilanlar verilebilir.

(6) Tezsiz ve/veya uzaktan öğretim programlarının öğrenim ücretleri EYK önerisi ve ÜYK kararıyla belirlenir.

(7) Kamu-Üniversite-Sanayi İş Birliği kapsamındaki lisansüstü kontenjanlar ile kabul usulleri Senato tarafından kabul edilen usul ve esaslara göre belirlenir.

### **Başvuru ve değerlendirme genel esasları**

**MADDE 7-** (1) Başvuru; lisansüstü öğrenci alımı ilanında belirtildiği şekilde (çevrim içi veya şahsen vb.) ve tarihlerde, başvuru belgeleri ilgili enstitülere teslim edilerek yapılır.

(2) İlanda belirtilen şartlar ve usuller dışında yapılan başvurular, belgelerini enstitülere zamanında teslim edemeyen adaylar ile çevrim içi başvuru işlemlerinde eksik, okunaksız veya hatalı belge sunan adayların başvurusu geçersiz sayılır.

(3) Adayın başvuru sırasında beyan ettiği iletişim adresine yapılan bildirimler adaya tebliğ edilmiş sayılır. Bu konuda yaşanacak aksaklıklardan Üniversite ve enstitü sorumlu tutulamaz.

(4) Tezsiz yüksek lisans mezunları doktora programlarına başvuramaz.

(5) Bir aday, bir ilan döneminde birden fazla anabilim/anasanat dalına başvuramaz. Tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt yaptıramaz.

(6) Konservatuvar ve sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden lisans programların enstitülerdeki anabilim ve anasanat dallarındaki yüksek lisans ve doktora programlarına öğrenci kabulünde ALES şartı aranmaz ve değerlendirme işlemlerinde ALES puanı kullanılmaz.

(7) Doktora/sanatta yeterlik/tıpta uzmanlık/diş hekimliğinde uzmanlık/veteriner hekimliğinde uzmanlık/eczacılıkta uzmanlık mezunlarının yüksek lisans ve doktora programlarına başvurularında ALES şartı aranmaz; ancak, daha yüksek puanlı bir ALES belgesi sunmayanların değerlendirme işlemlerinde ALES puanları 70 olarak kabul edilir. Bu adaylar sadece doktora/sanatta yeterlik/uzmanlık alanlarından farklı bir alanda başvuru yapabilir.

(8) Adayların mezuniyet notu doğrudan YÖKSİS veri tabanından alınır. Mezuniyet notu YÖKSİS'te 4'lük sistemde ise YÖK dönüşüm tablosuna göre 100'lük sisteme dönüştürülür. YÖKSİS'te 100'lük mezuniyet notu varsa bu not kullanılır.

(9) Sıralamaya tabi tutulan aday değerlendirme puanlarında eşitlik olması halinde; ALES puanı yüksek olan adaya öncelik tanınır. Buna rağmen eşitliğin bozulmaması halinde yaşça (gün, ay, yıl) küçük olan adaya öncelik verilecektir.

(10) Uluslararası adayların başvurularında Fırat Üniversitesi Lisansüstü Programlara Uluslararası Öğrenci Kabulü Yönergesi hükümleri uygulanır.

(11) Yabancı dille öğretim yapan lisansüstü programlara öğrenci kabulünde, öğrencilerden son beş yıl içinde programın öğretim dilinde geçerli yabancı dil sınavlarından en az 70 puan almış olması şartı aranır.

(12) Konservatuvar programları ile güzel sanatlar fakültesinin sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden programlarının enstitülerdeki anasanat ve anabilim dallarındaki öğretim dili Türkçe olan programlarına başvurularda devlet hastaneleri veya devlet üniversiteleri hastanelerinden alınmış sağlık raporu ile belgelenmesi şartıyla,

a) Düzeltilmemiş engeli en az %70 veya düzeltilmiş engeli en az %40 ve üzeri olan işitme engelli adaylarda,

b) Engel düzeyi %50 ve üzeri olmak üzere zihin yetersizliği bulunan engelli adaylarda,

c) Engel düzeyi %40 ve üzeri “yaygın gelişimsel bozukluk” (otizm spektrum bozukluğu/ çocukluk otizmi/atipik otizm, Rett Sendromu, Asperger Sendromu) tanısı bulunan engelli adaylarda, yabancı dil puanı aranmaz.

### **Yüksek lisans programları için başvuru ve değerlendirme**

**MADDE 8-** (1) Tezli yüksek lisans programlarına başvurularda “Başvuru ve Değerlendirme Genel Esasları” kısmında belirtilenler şartlar ile aksi belirtilmedikçe başvuru programının puan türünde standart ALES puanının en az 55 olması şartı aranır.

(2) Tezli yüksek lisans adaylarının değerlendirilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Lisans derecesini başvurduğu tezli yüksek lisans programından farklı bir alanda almış olan adaylar FAS'a girmeli ve en az 50/100 puan alarak başarılı olmalıdır. Başarısız olan adaylar değerlendirmeye alınmaz.

b) Geçerli yabancı dil sınavlarından en az 40/100 puana sahip adayların yabancı dil puanı %10 oranında hesaplamalara dâhil edilir.

c) Yüksek Lisans Başarı Puanı (YLBP) aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$YLBP = ALES Puanı \times 0.5 + Lisans Mezuniyet Notu \times 0.4 + (\text{varsa Yabancı Dil Puanı} \times 0.1)$$

ç) Güzel Sanatlar Fakültelerinin ve Devlet Konservatuvarının enstitülerdeki anabilim/anasanat dallarına öğrenci kabulünde özel yetenek sınavı uygulanır. YLBP hesaplamasında özel yetenek sınavının %70'i ve lisans mezuniyet notu %30'u dikkate alınır.

d) YLBP puanı 50 ve üzerinde olan adaylar, YLBP puanına göre sıralamaya tabi tutulur.

(3) Tezsiz yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, adayın YÖKSİS'te kayıtlı lisans mezuniyet notu dikkate alınıp en yüksek olandan başlamak üzere adaylar sıralamaya tabi tutulur.

(4) İlan edilen kontenjan kadar asıl ve iki katı kadar yedek aday belirlenir.

### **Doktora programları için başvuru ve değerlendirme**

**MADDE 9-** (1) Doktora programlarına başvurularda “Başvuru ve Değerlendirme Genel Esasları” kısmında belirtilenler şartlar ile aksi belirtilmedikçe aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

a) Yüksek lisans derecesi ile başvuran adaylar; ilgili programın puan türünde en az 55 ALES puanına, geçerli yabancı dil sınavlarından en az 55/100 puana sahip olmalıdır.

b) Hazırlık sınıfı hariç dört yıllık lisans derecesiyle başvuran adaylar; en az 80 ALES puanına, geçerli yabancı dil sınavlarından en az 55/100 puana ve en az 3.00/4.00 lisans mezuniyet notuna sahip olmalıdır.

c) Tıp, diş hekimliği, veteriner, eczacılık fakülteleri ile hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli lisans derecesi ile veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında

kazanılan uzmanlık yetki belgesi ile başvuran adaylar; ilgili programın puan türünde en az 55 ALES puanına, geçerli yabancı dil sınavlarından en az 55/100 puana ve en az 65/100 mezuniyet notuna sahip olmalıdır.

ç) Konservatuvarın enstitülerdeki anabilim ve anasanat dallarına başvuran adaylar; lisans veya yüksek lisans derecesine sahip olmaları, güzel sanatlar fakülteleri ve konservatuvar mezunları ile diğer fakültelerin eş değer programlarından mezun olanlar hariç, yüksek lisans derecesiyle başvuran adaylar sözel puan türünde en az 55 ALES puanına, lisans derecesiyle başvuran adayların ise sözel puan türünde en az 80 ALES puanına sahip olmalıdır.

d) Temel tıp bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için; tıp fakültesi mezunlarının geçerli yabancı dil sınavlarından en az 55/100 puana, en az 50 temel tıp puanına veya sayısal puan türünde en az 55 ALES puanına sahip olması gerekir. Tıp fakültesi mezunu olmayan adayların ise; sayısal puan türünde en az 55 ALES puanı ile birlikte, diş hekimliği ve veteriner fakülteleri mezunlarının lisans derecesine, diğer fakülte mezunlarının ise yüksek lisans derecesine sahip olmaları ve geçerli yabancı dil sınavlarından en az 55/100 puan almış olmaları gerekir.

e) Temel tıp puanı; Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) Temel Tıp Bilimleri Testi-I bölümünden elde edilen standart puanın %70'i, Klinik Tıp Bilimleri Testinden elde edilen standart puanın %30'u toplanarak hesaplanır.

(2) Doktora programı adaylarının değerlendirilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Başvuru şartlarını sağladığı onaylanan ve BDS'de başarılı olan adaylar değerlendirmeye alınarak Doktora Başarı Puanı hesaplanır.

b) Doktora Başarı Puanı (DBP) aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$\text{Lisans derecesi ile DBP} = \text{ALES Puanı} \times 0.5 + \text{Lisans Mezuniyet Notu} \times 0.2 + \text{Yabancı Dil Puanı} \times 0.2 + \text{BDS Puanı} \times 0.1$$

$$\text{Yüksek lisans derecesi ile DBP} = \text{ALES Puanı} \times 0.5 + \text{Yüksek Lisans Mezuniyet Notu} \times 0.2 + \text{Yabancı Dil Puanı} \times 0.2 + \text{BDS Puanı} \times 0.1$$

c) Doktora Başarı Puanı 65 ve üzerinde olan adaylar sıralamaya tabi tutularak, asıl ve iki katı kadar yedek aday belirlenir.

### Farklı Alan Sınavı (FAS)

**MADDE 10-** (1) Lisans derecesini başvurduğu programdan farklı alanda almış olan yüksek lisans adayları yazılı olarak yapılacak FAS'a katılmak ve en az 50/100 puan almak zorundadır. En az 50/100 puan alamayan veya sınava girmeyen adaylar diğer değerlendirme süreçlerine alınmadan başarısız kabul edilir.

(2) FAS gerektirmeyen programlar, ilgili EABD kurulu görüşü ve EYK kararı ile belirlenerek lisansüstü öğrenci alımı ilanında belirtilir.

(3) FAS Jürileri, ilgili EABD'dan üç veya beş asıl ve iki yedek üyeden oluşur. Jüri üyeleri Etik İlkelerine uygun olarak ilgili EABD kurulunun teklifi ve EYK kararı ile belirlenir.

(4) Sınavlar bir tutanakla kayıt altına alınır ve sınav evrakları en geç üç gün içinde ilgili enstitüye teslim edilir.

### Bilimsel Değerlendirme Sınavı (BDS)

**MADDE 11-** (1) Doktora programlarına başvuran adaylar ilgili anabilim/anasanat dalında yapılacak BDS'na alınırlar. BDS yazılı ve sözlü olarak iki bölüm hâlinde yapılır. Yazılı sınav notunun %65'i ile sözlü sınav notunun %35'inin toplamı sınav puanı olarak belirlenir. Sınavda başarılı olmak için sınav puanının en az 50/100 olması gerekir. En az 50/100 puan alamayan veya sınavlardan birine girmeyen adaylar başarısız kabul edilir.

(2) BDS Jürileri, ilgili EABD'dan üç veya beş asıl ve iki yedek üyeden oluşur. Jüri üyeleri Etik İlkelerine uygun olarak ilgili EABD kurulunun teklifi ve EYK kararı ile belirlenir.

(3) Sınavlar bir tutanakla kayıt altına alınır ve sınav evrakları en geç üç gün içinde ilgili enstitüye teslim edilir.

### Sonuçların ilanı ve kesin kayıtların alınması

**MADDE 12-** (1) Kesin kayıt hakkı kazanan adayların listesi EYK kararıyla kesinleşir. Kayıt hakkı kazanan asıl adaylar ile yedek adayların listesi ve kesin kayıt takvimi ile kesin kayıtlarda istenen belgeler enstitülerin internet sayfalarından duyurulur.

(2) İlan edilen kesin kayıt takvimi içinde kayıt yaptırmayan adaylar kayıt hakkını kaybeder.

(3) Gerçeğe aykırı beyana ve/veya sahte ya da tahrip edilmiş belgeye dayalı olarak kesin kayıt yaptıranların kayıtları iptal edilir.

#### **Sınav sonuçlarına ve sıralamalara yapılacak itirazlar**

**MADDE 13-** (1) Adaylar, değerlendirme sonuçları açıklandıktan sonra 3 iş günü içerisinde ilgili enstitüye itiraz edebilir. Sınav evrakları, sınav jürisi tarafından maddi açıdan incelenerek sonuç enstitü aracılığı ile adaya bildirilir.

#### **Özel öğrenci kabulü**

**MADDE 14-** (1) Bir lisansüstü programa kayıtlı olan öğrenci, diğer yükseköğretim kurumlarındaki lisansüstü derslere, kayıtlı olduğu enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının onayı ile özel öğrenci olarak kabul edilebilir. Lisansüstü derslere kabul edilen öğrencilerin özel öğrenci olarak aldığı ve başarılı olduğu en fazla iki dersin muafiyet işlemleri kayıtlı olduğu enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı tarafından yürütülür.

(2) Üniversitemizdeki bir lisansüstü programdan özel öğrenci statüsünde ders alınabilmesi için, ilgili programa kayıtlı öğrencilerden o derse kayıt yaptırmış öğrenci bulunması şartı aranır.

#### **Yatay geçiş yoluyla öğrenci kabulü ve intibak**

**MADDE 15-** (1) Yükseköğretim kurumu içindeki başka bir enstitü anabilim/anasanat dalında veya başka bir yükseköğretim kurumunun lisansüstü programında en az bir yarıyılı tamamlamış olan başarılı öğrenci, lisansüstü programlara yatay geçiş yoluyla kabul edilebilir. Programların eş değer olup olmadığına, geçiş yapılmak istenen EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulu ve enstitü yönetim kurulu tarafından, her iki programın müfredat dersleri ile tez konularının en az %60 oranında yakınlığı gerekçe gösterilerek karar verilir.

(2) Bilimsel Hazırlık Programına, programlar içerisinde açılan kurslara ve uzaktan öğretim yüksek lisans programlarından örgün öğretim yüksek lisans programlarına yatay geçiş yapılamaz. Öğrenci alımı durdurulan lisansüstü programlara yatay geçiş başvurusunda bulunulamaz.

(3) Kurum içinde yatay geçiş hakkı en çok bir defa kullanılabilir. Kurum dışından yatay geçiş yoluyla herhangi bir enstitüye kayıt yaptıran öğrenci yatay geçiş hakkını kullanmış sayılır.

(4) Yatay geçiş için başvuran öğrencinin, başvuru yapacağı programa en son kabul edilen öğrencinin başvuru puanına eşit veya daha yüksek bir puana sahip olması gerekir. Yatay geçiş başvurusunda güncel sınav belgeleri kullanılabilir. Başvuru puanı hesaplaması Üniversite tarafından ilan edilen güncel puanlamaya göre ilgili enstitü tarafından yapılır. Doktora programları için Bilimsel Değerlendirme Sınav puanı yüz tam puan kabul edilir.

(5) Yatay geçiş başvuruları ilgili enstitünün yatay geçiş başvuru formu kullanılarak ve formun ek belgeleriyle birlikte ilgili enstitüye şahsen veya ilgili enstitünün kurumsal e-posta adresine yapılır.

(6) Yatay geçiş için enstitüye başvuran öğrenci, kayıtlı bulunduğu programda aldığı dersleri ve başarı durumunu, kayıt tarihini ve disiplin durumunu gösteren bir belgeyi sunmak zorundadır. Enstitü yönetim kurulu öğrenciden başvuru için başka belgeler de isteyebilir.

(7) Lisansüstü programın başvuru koşullarını ve bu Maddede belirtilen diğer koşulları sağlayan, normal öğrenim süresi içinde bulunan, en az bir dönem lisansüstü programda ders almış olan ve aldığı derslerin hepsinden başarılı olan öğrencilerin başvurusu kabul edilir. Tez döneminde geçiş yapanlar yeni bir tez konusu önerisi vermek zorundadır.

(8) Enstitü yönetim kurulunda görüşülmek üzere, yatay geçiş için başvuran öğrenciler hakkında program/anabilim dalından görüş istenir. Program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu, öğrencilerin başvuru şartlarını sağlayıp sağlamadığını ve akademik durumunu değerlendirerek ilgili enstitüye görüş bildirir. Program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun görüşü ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile yatay geçiş kesinleşir. Yatay geçişi kabul edilen öğrencinin, danışmanı ve intibakı için daha önce aldığı derslerden kredi ve başarı notuyla birlikte aktarılacak veya muaf tutulacak dersler, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim

kurulunun onayıyla kesinlik kazanır. Öğrencinin muafiyet ve intibak işlemleri eğitim-öğretim dönemi başlangıcından itibaren en geç üç hafta içerisinde kesinleştirilir ve OBS sistemine girilir. Yatay geçişi uygun bulunmayan öğrencilerin ise kabul edilmeme nedeni enstitüye bir rapor ile bildirilir.

(9) Yatay geçiş dışında yapılacak intibaklarda bir diploma için kullanılmamış olmak koşuluyla bir öğrencinin; enstitüye kaydolmadan önceki lisansüstü programlardan alıp başardığı dersler, enstitünün ders başarı ölçütlerini sağlaması şartıyla danışmanı ve program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun teklifi ve enstitü yönetim kurulunun kararıyla kayıtlı olduğu programa kredi ve başarı notuyla birlikte Madde 15 (8) bendinde tanımlanan süreler içerisinde aktarılabilir veya muaf tutulabilir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Lisansüstü Programlarda Eğitim-Öğretim ve Mezuniyet

#### Ulusal kredi ve Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)

**MADDE 16-** (1) Bir lisansüstü dersin ulusal kredisi, bir yarıyıllık dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır.

(2) Derslerin AKTS kredisi, Fırat Üniversitesi Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS) Uygulama Yönergesi hükümlerine göre belirlenir.

(3) Diploma Eki belgeleri AKTS'ye dayalı olarak hazırlanır.

(4) Transkript belgelerinde derslerin ulusal kredisi ile birlikte AKTS değerleri de bulunur.

#### Derslerin açılması

**MADDE 17-** (1) Açılacak derslerin öğretim üyeleri tarafından verilmesi esastır. Derslere görevlendirme esasları Fırat Üniversitesi Derse Görevlendirme ve Ek Ders Ücreti Ödeme Yönergesi ile düzenlenir.

(2) Bir programda açılacak dersler, EABD kurul üyelerinin talebi, EABD kurulu teklifi ve EYK kararı ile kesinleşir.

(3) Bir öğretim üyesi bir yarıyıldan enstitünün ortak dersleri dışında;

a) En fazla 6 (altı) ulusal kredilik ders açabilir.

b) Aynı anabilim dalındaki yüksek lisans programı dersleri ile doktora programı dersleri birbirinden farklı ise bir programda en fazla 6 (altı) ulusal kredilik ders olmak üzere toplam 8 (sekiz) ulusal kredilik ders açabilir.

c) Tamamen yabancı dilde eğitim verilen programlarda ders açan öğretim üyesi toplamda en fazla 9 (dokuz) ulusal kredilik ders açabilir.

d) Birden fazla programda görev alan öğretim üyeleri disiplinlerarası programda en fazla bir ders açabilir.

e) Burada tanımlanan ders yüklerine seminer, tez danışmanlığı, uzmanlık alan dersi ve doktora yeterlik dersi dâhil edilmez.

(4) Lisansüstü programlarda uzmanlık alan derslerinin açılması, yürütülmesi ve diğer hususlar Fırat Üniversitesi Lisansüstü Uzmanlık Alan Dersi Yönergesi ile belirlenir.

#### Öğrenci ders kayıtları

**MADDE 18-** (1) Öğrenci, her yarıyıldan alacağı dersleri danışmanı ile görüşerek belirler ve akademik takvimde belirtilen süre içinde OBS üzerinden seçerek derse kayıt yapar. Yarıyıl başında seçilen dersler yine akademik takvimde belirtilen tarihler içerisinde danışmanın onayı ile ekle/bırak yapılarak değiştirilebilir. Alınacak dersler danışmanın onayı ile kesinleşir.

(2) Her yarıyıldan toplam 30 AKTS kredisinde ders kaydı yapılması esastır. Program yeterliliklerini sağlayamayan veya tekrarlamak zorunda olduğu derse/dersleri bulunan öğrenciye bir yarıyıldan en çok 42 AKTS kredisinde derse kayıt hakkı verilir.

(3) Öğrenciler, lisansüstü öğrenimleri süresince “bilimsel araştırma yöntemleri ile araştırma ve yayın etiği” konularını içeren bir ders almak zorundadır. Ancak, Sağlık Bilimleri Enstitüsü programlarında zorunlu ortak derslerin tümünü almak zorundadır.

(4) Bir öğrenci, kayıtlı olduğu lisansüstü program süresi içinde bir öğretim üyesinden; seminer, uzmanlık alan dersi, doktora yeterlik, tez ve dönem projesi ile enstitü ortak/zorunlu dersleri hariç kredili derslerin en fazla %50'sini alabilir.

(5) Öğrencinin derslere kayıt yaptırmadan geçirdiği süre, öğrenim süresinden sayılır.

**Derse devam şartı**

**MADDE 19-** (1) Tüm programlarda teorik derslere en az %70, uygulamalı derslere ise en az %80 devam edilmesi zorunludur. Devam şartını sağlamayan öğrenci o dersten başarısız sayılır ve yılsonu sınavlarına alınmaz.

**Ders tekrarı**

**MADDE 20-** (1) Başarısız olunan bir dersin tekrar alınması hâlinde derse devam şartı aranır.  
(2) Zorunlu olmayan bir dersten başarısız olunması durumunda o dersin yerine başka bir ders alınabilir.

**Derslerde ölçme ve değerlendirme**

**MADDE 21-** (1) Kredili bir dersin dönem sonu başarı notunun hesaplanması için dersin Yüksek Lisans programında alınması durumunda Genel/Bütünleme sınav notunun en az 50, Doktora programında alınması durumunda ise Genel/Bütünleme sınav notunun en az 60 olması gerekir.

(2) Kredili bir dersin dönem sonu başarı notu; ara sınav notu ile genel sınav notunun aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır ve aşağıdaki çizelgeye göre harf notlarından biri başarı notu olarak verilir:

| Yüksek Lisans         |           |         | Doktora               |           |         |
|-----------------------|-----------|---------|-----------------------|-----------|---------|
| Katalog Değeri (puan) | Harf Notu | Katsayı | Katalog Değeri (puan) | Harf Notu | Katsayı |
| 90-100                | AA        | 4.00    | 90-100                | AA        | 4.00    |
| 85-89                 | BA        | 3.50    | 85-89                 | BA        | 3.50    |
| 80-84                 | BB        | 3.25    | 80-84                 | BB        | 3.25    |
| 75-79                 | CB        | 3.00    | 75-79                 | CB        | 3.00    |
| 70-74                 | CC        | 2.75    | 0-74                  | FF        | 0.00    |
| 65-69                 | DC        | 2.50    |                       |           |         |
| 0-64                  |           | FF      |                       | 0.00      |         |

Yukarıdaki çizelgede verilen harf notlarının dışında kalan değerlendirmeler için aşağıdaki harfler kullanılır:

B: Başarılı

K: Başarısız/Kaldı

D: Devamsız

G: Girmedir

(3) Bir dersten başarılı sayılmak için yüksek lisansta en az DC, doktora en az CB notu almak gerekir.

(4) Seminer, dönem projesi, uzmanlık alan dersi, yeterlik sınavı ve tez değerlendirmeleri, Başarılı/Başarısız (B/K) şeklinde yapılır. B ve K notları, genel not ortalamasına katılmaz. Devamsız (D) sayılır ve bu durumdaki öğrencilerin harf notu FF olarak işlem görür. Sınavlara katılmayan öğrencilere “Girmedir” (G) notu verilir ve FF olarak işlem görür.

(5) Öğrencinin bir dersten aldığı ağırlıklı not, o dersin kredi değeri ile öğrencinin aldığı başarı notu katsayısı çarpılarak bulunur. Genel Not Ortalaması (GNO), alınan derslerin ağırlıklı notları toplamının ders kredileri toplamına bölünmesi ile elde edilir.

(6) GNO, öğrencinin lisansüstü programa kabul edilişinden itibaren ilgili programdaki en az ders yükünü tamamlamak amacıyla almış olduğu lisansüstü derslerin tümü (hazırlık programı dersleri hariç) dikkate alınarak hesaplanır. Öğrenci, ders döneminde olmak koşuluyla, GNO’sunu yükseltmek amacıyla başarılı olduğu dersleri tekrarlayabilir. Tekrar edilen derslerde alınan son not geçerlidir.

**Seminer dersinin yürütülmesi ve değerlendirilmesi**

**MADDE 22-** (1) Seminer dersi, danışman sorumluluğunda yürütülür. Seminer konusu danışman ve öğrencinin ortak kararıyla belirlenir.

(2) Seminerin sunulacağı yer, zaman ve konusu akademik takviminde belirtilen tarihler dikkate alınarak, danışmanın önerisi ile bir hafta önceden EABD Başkanı tarafından ilan edilir.

(3) Seminer çalışması, danışman tarafından anabilim dalı başkanlığına önerilen öğretim

üyelerinden oluşan üç kişilik jüri tarafından başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir.

(4) Seminer çalışmaları, ilgili enstitü tarafından ilan edilmiş yazım kurallarına uygun şekilde hazırlanır ve PDF formatındaki elektronik kopyası ile birlikte sınav tutanakları EABD Başkanının üst yazısı ekinde en geç 3 (üç) iş günü içinde Üniversitenin elektronik belge yönetim sistemi üzerinden enstitüye iletilir.

(5) Öğrencinin başarısız bulunması halinde, aynı yarıyıl içinde olmak koşuluyla 30 (otuz) gün içerisinde öğrenciye yeni bir sunum hakkı verilir.

(6) Seminer dersinin ulusal kredisi olmayıp 6 AKTS'dir.

#### **Sınav programları, sınavların yürütülmesi ve sonuçlandırılması**

**MADDE 23-** (1) Sınav programları akademik takvimde belirtilen tarihler dikkate alınarak, EABD Başkanlıkları/Program Koordinatörlükleri tarafından hazırlanır ve sınav dönemi başlamadan en az iki hafta önce ilân edilir. Sınavlar, programda gösterilen gün, saat ve yerde yapılır. Sınavların düzenli şekilde yürütülmesinden Başkan/Program Koordinatörü sorumludur.

(2) Sınavlar yazılı olarak yapılır. Ancak, her yarıyıl başında ders sorumlusunun isteği üzerine EABD/Program Yürütme Kurulu kararıyla sınavlar sözlü ve yazılı olarak yapılabilir. Sınavın sözlü yapılması hâlinde sorular bir tutanakla kayıt altına alınır.

(3) Ara sınav yerine geçmek üzere; yarıyıl başında öğrencilerle paylaşılan ders izlencesinde belirtmek ve bir kopyasını da enstitüye iletmek şartıyla proje, ödev, klinik uygulamaları, atölye çalışması, seminer vb. uygulamalar da yapılabilir.

(4) Sınav sonuçları 3 (üç) iş günü içerisinde OBS üzerinden ilân edilir.

(5) Sınav evrakı EABD Başkanlığı tarafından, ilgili kurullar tarafından belirlenen süreyle arşivlenir.

(6) Mazereti nedeniyle ara sınavlara katılamayan öğrencilere, Fırat Üniversitesi Haklı ve Geçerli Nedenler Yönergesi hükümlerine göre mazereti enstitü yönetim kurulunda görüşülerek genel sınav takviminden önce mazeret sınav hakkı verilir.

(7) Genel sınavdan başarısız olan veya giremeyen öğrencilere bütünleme sınav hakkı verilir.

#### **Doktora yeterlik ve tez savunma sınavları ile tez izleme komitesi toplantıları**

**MADDE 24-** (1) Lisansüstü programlarda doktora yeterlik ve tez savunma sınavları ilgili anabilim dalı kurul kararı ve enstitü yönetim kurulu onayı alınarak, tez izleme komitesi toplantıları ise anabilim dalı kurul kararı ve enstitü yönetim kurulu onayı olmaksızın, jüri üye sayısının salt çoğunluğu ve öğrencinin aynı fiziksel ortamda fiilen sınava katılması şartı ile diğer jüri üye/üyelerinin il dışında bulunması durumunda sesli ve görüntülü iletişim teknolojileri kullanılarak, kişisel verilerin korunmasına uygun şekilde kayıt altına alınmak şartıyla yapılabilir.

#### **Sınav sonuçlarına itiraz**

**MADDE 25-** (1) Öğrenci sınav sonuçlarına, sonuçların ilanından itibaren en geç 5 (beş) iş günü içinde EABD Başkanlığına itiraz edebilir. Sınav evrakı, ders sorumlusu tarafından incelenir; maddî hata varsa, EABD Başkanlığının teklifi ve EYK kararı ile öğrenci işleri birimi tarafından düzeltme işlemi yapılır.

#### **Bilimsel Hazırlık Programı**

**MADDE 26-** (1) Yüksek lisans ve doktora programlarına kabul edilen öğrencilerden lisans veya yüksek lisans derecesini kabul edildikleri yüksek lisans veya doktora programından farklı alanlarda almış olan öğrenciler için, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun teklifi ve EYK kararıyla bilimsel hazırlık programı uygulanabilir. Bilimsel hazırlık programı uygulanmayacak öğrenciler, EABD kurulu/Program yürütme kurulunun gerekçeli kararı ile enstitüye bildirilir.

(2) Bilimsel hazırlık programında geçirilecek süre en çok iki yarıyıldır. Yaz öğretiminde ders alınamaz. Bu süre, dönem izinleri dışında uzatılamaz ve süre sonunda başarılı olamayan öğrencinin ilişiği kesilir.

(3) Bilimsel hazırlık programında alınacak dersler ve toplam AKTS kredi miktarı, program yürütme kurulu/ilgili anabilim dalı kurulunun önerisi ve EYK kararı ile belirlenir. Bilimsel hazırlık programında alınacak dersler en az 18 AKTS kredisinde olmalıdır.

(4) Bilimsel hazırlık programında bir öğrenci bir yarıyıldan en çok 20 AKTS kredisinde ders alabilir. Bilimsel hazırlık programında alınması gereken zorunlu dersler; yüksek lisans programları için lisans programlarından, doktora programları için lisans ve/veya yüksek lisans programlarından

da seçilebilir.

(5) Bilimsel hazırlık programında alınması zorunlu dersler ilgili lisansüstü programını tamamlamak için gerekli görülen derslerin yerine geçmez. Ancak, bilimsel hazırlık programındaki bir öğrenci, bilimsel hazırlık derslerinin yanı sıra ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve EYK onayı ile lisansüstü programından da dersler alabilir. Bilimsel hazırlık programı ve lisansüstü programa yönelik alınacak derslerin toplamı bir yarıyıl 30 AKTS kredisini geçemez.

(6) Bilimsel hazırlık programında alınan derslerle ilgili olarak derse devam ve derslerden başarılı sayılma koşulları ile ders tekrarı gibi konularda dersin düzeyine (lisans veya lisansüstü) ait uygulama esasları dikkate alınır.

(7) Bilimsel hazırlık programına kaydolan öğrenci, lisansüstü öğretimdeki diğer öğrencilerle aynı haklara sahiptir.

(8) Bilimsel hazırlık programında alınan dersler, öğrenim durum belgesinde (transkript) görülür. Ancak, not ortalaması hesaplamalarına katılmaz.

(9) Bilimsel hazırlıkta geçirilecek süre öğrencinin lisansüstü program süresinden sayılmaz.

(10) Bu programa özel öğrenci kabul edilmez.

(11) Bu programa kayıtlı öğrenciye tez danışmanı atanmaz.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### Lisansüstü Programlar

#### Tezli Yüksek Lisans Programı

**MADDE 27-** (1) Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlamaktır.

(2) Tezli yüksek lisans programı toplam 21 ulusal ve 120 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla en az 7 (yedi) ders ile seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminar dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı (B) veya başarısız (K) olarak değerlendirilir.

(3) Tezli yüksek lisans programında bir eğitim-öğretim yılı 60 AKTS kredisinden az olamaz.

(4) Öğrencinin alacağı derslerin en çok ikisi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca, EABD başkanlığının önerisi ve EYK onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan lisansüstü derslerden en fazla 2 (iki) ders alabilir.

(5) Tezli yüksek lisans programına kayıt yaptıran öğrenciye, Fırat Üniversitesi Lisansüstü Programlarda Akademik Danışmanlık Yönergesi hükümleri uyarınca danışman atanır.

(6) Öğrenci, en geç danışman atanmasını izleyen dönemden itibaren her yarıyıl tez dönemi için kayıt yaptırmak zorundadır.

#### Tezli yüksek lisans programında süre

**MADDE 28-** (1) Tezli yüksek lisans programının süresi, öğrencinin her dönem için kayıt yaptıırıp yaptırmadığına bakılmaksızın 4 (dört) yarıyıl olup program en çok 6 (altı) yarıyıl tamamlanır.

(2) Dört yarıyıl sonunda öğretim planında yer alan kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan veya bu süre içerisinde başarı koşullarını/ölçütlerini yerine getiremeyen; azami süreler içerisinde ise tez çalışmasında ve tez savunmasında başarısız olan veya tez savunmasına girmeyen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir. Öğrenci azami süresi içerisinde tez savunma sınavına girmek zorundadır.

(3) Azami süresi içerisinde tezini teslim etmiş, tez savunmasına girmiş ancak tezinde düzeltme verilmiş öğrencilerin tez düzeltme için verilen sürenin azami süresi aşması ve dönem içerisinde denk düşmesi halinde bu süre azami sürenin dışında tutulur ve öğrenciye dönem için kayıt hakkı tanınır. Öğrencinin kayıt durumu “aktif bekleyen öğrenci” olarak düzenlenir. Bu durumdaki öğrenci hiçbir derse kayıt yaptıramaz.

#### Yüksek lisans tez önerisi

**MADDE 29-** (1) Tez önerisi, danışmanın gözetiminde öğrenci tarafından hazırlanır ve en erken ikinci yarıyılın başında veya en geç ikinci yarıyılın sonunda danışman tarafından EABD Başkanlığına/Program Koordinatörlüğüne sunulur. Tez önerisi, ilgili kurulda görüşüldükten sonra

gerekli görülmesi halinde düzeltmeler yapılarak enstitüye sunulur. Tez konusu, EYK tarafından tescillenir. Tez önerisinin verilmemesi veya kabul edilmemesi hâlinde öğrenciye yüksek lisans tezi AKTS kredisi verilmez.

(2) Tez çalışması, insan ve/veya hayvan üzerinde uygulama yapılarak gerçekleştirilecek ise ilgili etik kurullardan Etik Kurul İzin Belgesi alınarak Tez Öneri Formu ile birlikte enstitüye teslim edilir. Anket veya ölçek uygulanan soru-cevap yöntemleri ile gerçekleştirilecek tez çalışmaları için, Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu alınmış olsa dahi etik kurul onayı alınması zorunludur. Yasal veya Özel İzin Belgesi gerektiren durumlarda, tez önerisi enstitü tarafından kabul edilen öğrenciler, izin belgelerini aldıktan sonra tez çalışmalarına başlayabilir.

(3) Enstitüler, tez önerisi ile birlikte, danışman ve öğrencinin imzaladığı Akademik Çalışma Beyanı isteyebilir.

(4) Tez konusu üzerinde yapılacak değişikliklerde de, tez önerisi ile aynı süreç takip edilir.

### **Yüksek lisans tez jürisi**

**MADDE 30-** (1) Yüksek lisans tez jürisi, biri öğrencinin tez danışmanı, en az biri de kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere danışman dâhil 3 (üç) öğretim üyesinden oluşur. Asıl üyelerin dışında biri ilgili anabilim dalında ve biri kurum dışından olmak üzere iki yedek üye belirlenir. İkinci tez danışmanı jüri üyesi olamaz ancak, oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir.

(2) Yüksek lisans tez jürisi; tez danışmanı ve EABD kurulu/Program Yürütme Kurulunun önerisi ve EYK kararı ile kesinleşir.

(3) Enstitüye önerilecek jüri üyeleri, Etik İlkeler dikkate alınarak, kurulacak jürinin üye sayısının (asıl ve yedek) danışman hariç iki katı kadar belirlenir ve uzmanlık alanlarıyla birlikte enstitüye iletilir.

### **Yüksek lisans tez savunması**

**MADDE 31-** (1) Öğrencinin, tez savunmasına girebilmesi için alanıyla ilgili ÜAK Doçentlik kriterlerinde tanımlanan şartları sağlayan en az bir ulusal/uluslararası sempozyum/kongrede sözlü bildiri sunması veya ulusal/uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanan kitap ile ulusal/uluslararası dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş (DOI numarası almış) makalesinin olması gereklidir. Bu şartın sağlanması için sunulacak bir akademik faaliyet (makale, bildiri vs.) birden fazla öğrencinin mezuniyeti için kullanılamaz. Bu değişiklik 2025-2026 eğitim öğretim döneminden itibaren kayıt yaptıran öğrenciler için geçerli olacaktır.

(2) Tezli yüksek lisans programına kayıtlı bir öğrenci, elde ettiği sonuçları Senato tarafından onaylanan yazım kurallarına uygun biçimde yazar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur.

(3) Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tez savunmasından önce tezini tamamlayarak danışmanına sunar ve tezin savunulabilir olduğuna ilişkin danışman görüşü ile birlikte tezi enstitüye teslim eder. Enstitü söz konusu teze ilişkin intihal yazılım programı raporunu alarak danışmana ve jüri üyelerine gönderir. İntihal raporu ile ilgili olarak etik kuralları dâhilinde kabul edilebilir benzerlik oranları, ilgili EYK tarafından belirlenir. Rapordaki verilerde jüri üyeleri tarafından tespit edilen bir intihalin olması hâlinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez EYK'ya iletilir.

(4) Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını veya elektronik kopyasını tez danışmanına teslim eder. Danışman, tezin yazım kurallarına uygunluğu yönünden yazılı olarak belirttiği görüşü ile tezi EABD Başkanlığı aracılığıyla enstitüye iletir.

(5) Jüri üyeleri, tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde öğrenciyi tez savunma sınavına alır. Tez savunma sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Tez savunma sınavı; öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık ortamlarda gerçekleştirilir. EABD Başkanı/Program Koordinatörü sınavların dinleyicilere açık yapılması için gerekli tedbirleri alır.

(6) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri dinleyicilere kapalı olarak, tez hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Bu karar EABD Başkanlığı/Program Koordinatörlüğünce tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir.

(7) Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(8) Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci düzeltmeleri yapılan tezi, en geç üç ay içerisinde ve aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi kabul edilmeyen veya savunma sınavına girmeyen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(9) Tezi reddedilen öğrencinin talepte bulunması hâlinde, tezsiz yüksek lisans programının ders kredi yükü, proje yazımı ve benzeri gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla kendisine tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Tezsiz yüksek lisans programının gereklerini yerine getirememiş öğrencilere koşulları tamamlamaları için bir yarıyıl süre verilir.

### **Tezli Yüksek Lisans Diploması**

**MADDE 32-** (1) Tez sınavında başarılı olmak ve Senato tarafından belirlenen mezuniyet için gerekli diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, yüksek lisans tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve enstitü tarafından tezi şekil yönünden uygun bulunan yüksek lisans öğrencisine tezli yüksek lisans diploması verilir. Talep halinde EYK teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve azami süresinin dolması halinde enstitü ile ilişkisi kesilir.

(2) Tezli yüksek lisans diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu enstitü anabilim/anasanat dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur. Mezuniyet tarihi, tezin sınav jürisi tarafından imzalanan nüshasının enstitüye teslim edildiği tarihtir.

(3) Tezin tesliminden itibaren üç ay içinde yüksek lisans tezinin bir kopyası elektronik ortamda, bilimsel araştırma ve faaliyetlerin hizmetine sunulmak üzere enstitü tarafından Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

### **Tezsiz Yüksek Lisans Programı**

**MADDE 33-** (1) Tezsiz yüksek lisans programlarının amacı, öğrenciye mesleki konularda derin akademik bilgi kazandırmak ve bilginin uygulamada kullanılma becerisini geliştirmektir.

(2) Tezsiz yüksek lisans programı toplam 30 ulusal krediden ve 60 AKTS kredisinden az olmamak kaydıyla en az 10 ders ve dönem projesi dersinden oluşur. Öğrenci, dönem projesi dersinin alındığı yarıyıl dönemi projesi dersine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı proje ve/veya rapor vermek zorundadır. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir.

(3) Tezsiz yüksek lisans programına kayıt yaptıran öğrenciye, Fırat Üniversitesi Lisansüstü Programlarda Akademik Danışmanlık Yönergesi hükümleri uyarınca danışman atanır.

(4) Öğrencinin alacağı derslerin en çok üçü, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir.

(5) Tezsiz yüksek lisans programının azami süresi; bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, her dönem için kayıt yaptırap yaptırmadığına bakılmaksızın en az 2 (iki) yarıyıl, en çok 3 (üç) yarıyıldır. Bu sürenin sonunda başarısız olan veya programı tamamlayamayan öğrencinin program ile ilişkisi kesilir.

(6) Tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir. Bu sınav, enstitü anabilim dalı başkanlığınca kurulan jüri tarafından o dönem mezunlarının hepsi için toplu hâlde yazılı veya sözlü olarak yapılır. Sonuç ilgili enstitüye bildirilir. Sınavda başarısız olan öğrenci, üç ay içerisinde tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(7) Kredili derslerini, dönem projesini ve yeterlik sınavını başarıyla tamamlayan öğrencilere tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Diploma üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu anabilim dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur.

### **Tezli ve Tezsiz Yüksek Lisans Programları Arasında Geçiş**

**MADDE 34-** (1) Tezsiz yüksek lisans programına devam edenler, tezli yüksek lisans programının başvuru koşullarını yerine getirmek kaydıyla, aynı anabilim dalındaki tezli yüksek lisans programına geçiş yapabilirler. Geçiş, öğrencinin isteği üzerine danışmanın ve EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulunun olumlu görüşü ve EYK kararı ile yapılır. Geçiş için aşağıdaki koşullar sağlanmalıdır:

a) Öğrencinin başarı puanı, başvuru yapacağı programa en son kabul edilen öğrencinin başarı puanına eşit veya daha yüksek puana sahip olması gerekmektedir.

- b) Geçiş başvurusu sadece ilk yarıyılın sonunda yapılabilir.
  - c) En az bir yarıyıl ders almış ve almış olduğu dersleri başarmış olmalıdır.
  - ç) Önceki programda alınan dersler danışman ve EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulunun olumlu görüşü ve EYK kararı ile geçiş yapılan programdaki derslerin yerine sayılabilir.
- (2) Tezli yüksek lisans programındaki bir öğrenci, talep etmesi hâlinde EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulunun olumlu görüşü ve EYK kararı ile aynı anabilim dalındaki tezsiz yüksek lisans programına geçiş yapabilir. Geçiş için tezsiz yüksek lisans programının koşullarını sağlaması istenir. Önceki programda alınan dersler danışman ve EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulunun olumlu görüşü ve EYK kararı ile geçiş yapılan programdaki derslerin yerine sayılabilir.

### **Doktora Programı**

**MADDE 35-** (1) Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme becerisi kazandırmaktır. Doktora çalışması sonunda hazırlanacak özgün tezin aşağıda belirtilen niteliklerden en az birini taşıması gerekir:

- a) Yeni bilgi üreterek bilime yenilik getirme.
- b) Yeni bir bilimsel araştırma yöntemi geliştirme ve uygulama.
- c) Bilinen bir yöntemle ilgili yeni bir uygulama alanı geliştirme.

(2) Tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam 21 ulusal krediden az olmamak koşuluyla; en az 7 (yedi) ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması ile her eğitim öğretim döneminde en az 60 AKTS olacak şekilde toplamda en az 240 AKTS kredisinden oluşur.

(3) Lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için ise en az 42 ulusal kredilik 14 (on dört) ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması ile her eğitim-öğretim döneminde en az 60 AKTS olacak şekilde toplam en az 300 AKTS kredisinden oluşur.

(4) Doktora programlarında EABD Kurulu/Program yürütme kurulunun önerisi ve EYK onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden, yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler en fazla 2 (iki), lisans derecesiyle kabul alan öğrenciler en fazla 4 (dört) ders alabilir.

(5) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz.

(6) Doktora programına kayıt yaptıran öğrenciye, Fırat Üniversitesi Lisansüstü Programlarda Akademik Danışmanlık Yönergesi hükümleri uyarınca tez danışmanı atanır.

### **Doktora Programının Süresi**

**MADDE 36-** (1) Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler her dönem için kayıt yaptıırıp yaptırmadığına bakılmaksızın 8 (sekiz) yarıyıl olup azami tamamlama süresi 12 (on iki) yarıyıl; lisans derecesi ile kabul edilenler için 10 (on) yarıyıl olup azami tamamlama süresi 14 (on dört) yarıyıldır.

(2) Doktora programı için gerekli kredili dersleri başarıyla tamamlamanın azami süresi tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için 4 (dört) yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için 6 (altı) yarıyıldır. Bu süre içinde kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(3) Kredili derslerini başarıyla bitiren, yeterlik sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını veya yayın şartını birinci fıkrada belirtilen süreler sonuna kadar tamamlayamayan öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir. Öğrenci azami süresi içerisinde tez savunma sınavına girmek zorundadır.

(4) Azami süresi içerisinde tezini teslim etmiş, tez savunmasına girmiş ancak tezinde düzeltme verilmiş öğrencilerin tez düzeltme için verilen sürenin azami süresiyi aşması ve dönem içerisine denk düşmesi halinde bu süre azami sürenin dışında tutulur ve öğrenciye dönem için kayıt hakkı tanınır. Öğrencinin kayıt durumu “aktif bekleyen öğrenci” olarak düzenlenir. Bu durumdaki öğrenci hiçbir derse kayıt yaptıramaz.

### **Doktora Yeterlik Sınavı**

**MADDE 37-** (1) Doktora yeterlik sınavı, güz yarıyılı için kasım ve aralık, bahar yarıyılı için ise nisan ve mayıs aylarında yılda iki dönem olarak yapılır.

(2) Yeterlik sınavı, derslerini ve seminerini tamamlayan öğrencinin alanındaki temel konular ve kavramlar ile doktora çalışmasıyla ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığının ölçülmesidir. Bir öğrenci bir yılda en fazla iki kez yeterlik sınavına girer.

(3) Yüksek lisans derecesi ile kabul edilen öğrenci en geç beşinci yarıyılın, lisans derecesi ile kabul edilmiş olan öğrenci en geç yedinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır. Bu süre içerisinde yeterlik sınavına girmeyen öğrencilerin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(4) Doktora yeterlik komitesi, enstitü anabilim dalı kurulu tarafından önerilen ve enstitü yönetim kurulu tarafından onaylanan 5 (beş) kişiden oluşur. Komite üyeleri üç yılda bir yenilenir, yeterli öğretim üyesi bulunan anabilim dallarında üyelerin en az üçü değiştirilir. Yeterlik komitesi, danışmanın başvurusu üzerine, yeterlik sınav jüri üyelerini ilgili enstitüye önerir. Sınav jürisi ve sınav tarihi enstitü yönetim kurulu kararı ile belirlenir.

(5) Yeterlik sınav jürisi en az ikisi Üniversitemiz olmak üzere, danışman dâhil beş öğretim üyesinden oluşur. En az birisi Üniversitemiz dışından olmak üzere iki yedek üye belirlenir. Üniversitemiz dışından gelecek jüri üyelerinin farklı yükseköğretim kurumlarından olmalıdır.

(6) Danışmanın oy hakkı olup olmadığı hususunda enstitü yönetim kurulu karar verir. Danışmanın oy hakkı olmaması durumunda jüri 6 (altı) öğretim üyesinden oluşur.

(7) Yeterlik sınavının tarihi, yeri ve saati en az iki hafta önceden, ilgili anabilim dalında ilan edilir. Yeterlik sınavı toplantıları öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. Sınavların dinleyicilere açık yapılması için gerekli tedbirler anabilim dalı başkanı/program koordinatörü tarafından alınır.

(8) Yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olarak iki bölüm hâlinde yapılır. Yazılı sınavda başarılı olan (50/100 ve üzeri puan alan) öğrenci sözlü sınava alınır. Yazılı sınav süresi en az 90 dakika, sözlü sınav süresi ise en az 60 dakikadır. Öğrencinin yeterlik sınavından başarılı sayılabilmesi için yazılı sınav notunun %65'i ile sözlü sınav notunun %35'inin toplamı en az 65/100 olmalıdır. Sınav jürileri öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir.

(9) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci bir sonraki yarıyıl da aynı jüri tarafından tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir.

(10) Yeterlik sınavı jürisi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, toplam kredi miktarının üçte birini geçmemek şartıyla fazladan ders/dersler almasını isteyebilir. Öğrenci, ilgili enstitü kararıyla belirlenecek dersleri başarmak (75/100 almak) zorundadır.

### **Tez İzleme Komitesi**

**MADDE 38-** (1) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile bir ay içinde bir tez izleme komitesi oluşturulur.

(2) Tez izleme komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez danışmanı ile enstitü anabilim dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. İkinci tez danışmanının atanması durumunda ikinci tez danışmanı dilerse oy hakkı olmaksızın komite toplantılarına katılabilir.

(3) Tez izleme komitesinin kurulmasından sonraki dönemlerde, danışmanın gerekçeli yazılı isteği üzerine EABD kurulunun önerisi ve EYK onayı ile üyelerde değişiklik yapılabilir.

(4) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için tez izleme komitesi, ocak ve haziran ile temmuz ve aralık ayları arasında birer defa olmak üzere yılda en az iki kez toplanır. Öğrenci, toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Komite tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

(5) Öğrencinin tez savunmasına girebilmesi için en az 3 (üç) olumlu Tez İzleme Komite raporu olmalıdır. Tez izleme komite raporunun olmaması durumunda öğrenci başarısız olarak kabul edilir. Başarısız Tez İzleme Komite raporu döneminde öğrenciye doktora tezi AKTS kredisi verilmez.

### **Tez Önerisi Savunması**

**MADDE 39-** (1) Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini tez izleme

komitesi önünde sözlü olarak savunur. Tez önerisinin verilmemesi veya kabul edilmemesi hâlinde öğrenciye doktora tezi AKTS kredisi verilmez.

(2) Öğrenci, tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az 15 (on beş) gün önce komite üyelerine dağıtır.

(3) Tez izleme komitesi, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul, düzeltme veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Düzeltme için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda kabul veya ret yönünde salt çoğunlukla verilen karar, anabilim dalı başkanlığınca işlemin bitişini izleyen 3 (üç) gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir.

(4) Tez önerisi savunmasına, geçerli bir mazereti olmaksızın bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen sürede girmeyen öğrenci, başarısız sayılarak tez önerisi reddedilir. Bu durum tez izleme komitesi raporu ile enstitüye bildirilir.

(5) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve/veya tez konusu seçme hakkına sahiptir. Bu durumda yeni bir tez izleme komitesi atanabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen öğrenci 3 (üç) ay içinde, danışman ve tez konusunu değiştiren öğrenci ise altı 6 (altı) ay içinde tekrar tez önerisi savunmasına alınır. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

### **Doktora Tezinin Sonuçlandırılması**

**MADDE 40-** (1) Öğrencinin; tez savunmasına girebilmesi için en az 3 (üç) olumlu tez izleme komite raporunun olması, en az 240 AKTS kredisi alması ve aşağıdaki şartları yerine getirmesi gereklidir. Bu şartların sağlanması için sunulacak bir akademik faaliyet (makale, bildiri, proje vb.) birden fazla öğrencinin mezuniyeti için kullanılamaz.

a) Doktora eğitimi süresince, alanıyla ilgili SCI (Science Citation Index), SCI-Exp (Science Citation Index Expanded), SSCI (Social Sciences Citation Index) ve AHCI (Arts and Humanities Citation Index) içinde tanımlanan hakemli bir dergide yayımlanmış/yayına kabul edilmiş **en az 1 (bir) adet araştırma/derleme makalesi** tez ile birlikte enstitüye teslim edilmelidir. Alternatif olarak E-SCI (Emerging Sources Citation Index) veya SCOPUS içinde tanımlanan hakemli bir dergide yayımlanmış/yayına kabul edilmiş (DOI numarası almış) **en az 2 (iki) adet araştırma/derleme makalesinin** tez ile birlikte enstitüye teslim edilmesi bu maddenin (a) bendini sağlar. Doktora öğrencisi, bu makalelerde birinci isim veya sorumlu yazar (corresponding author) olmalıdır. Vaka, teknik not, editöre mektup, kısa bildiriler (short communications) ve özet bildiriler (brief communications), mezuniyet şartı olan makale/makaleler kapsamında yer almaz.

b) Doktora eğitimi süresince, tez çalışmasından üretilmiş olma koşuluyla ÜAK doçentlik kriterlerinde tanımlanan şartları sağlayan en az bir ulusal/uluslararası sempozyum/kongrede sözlü bildiri sunulması gereklidir.

c) Doktora teziyle ilgili Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma Yönergesi'nde tanımlı kurum dışı fonlara (TÜBİTAK, TÜSEB vb.) proje başvurusu yapılması gereklidir. Doktora öğrencisinin proje önerisinde veya yürütülen projede yer aldığına dair gerekli evraklar enstitüye teslim edilmelidir.

ç) ilga

d) Bu Maddedeki değişiklikler 2025-2026 eğitim öğretim döneminden itibaren kayıt yaptıran öğrenciler için geçerli olacaktır.

### **Doktora Tez Jürisi**

**MADDE 41-** (1) Doktora tez jürisi; Etik İlkelerine göre danışman ve EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulunun önerisi ve EYK kararı ile belirlenir.

(2) Jüri, üçü öğrencinin tez izleme komitesinde yer alan öğretim üyeleri ve en az ikisi kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere danışman dâhil 5 (beş) öğretim üyesinden oluşur. Asıl üyelerin dışında biri ilgili anabilim dalında ve biri kurum dışından olmak üzere iki yedek üye belirlenir. Üniversitemiz dışından gelecek jüri üyeleri farklı yükseköğretim kurumlarından olmalıdır.

(3) Danışman ve EABD Kurulu/Program Yürütme Kurulu, tez izleme komitesi hariç, jüri (asıl ve yedek) sayısının iki katı kadar jüri adayını uzmanlık alanlarıyla birlikte enstitüye önerir. Jüri, EYK kararı ile kesinleşir.

(4) Danışmanın oy hakkı olup olmadığı hususunda EYK karar verir. Danışmanın oy hakkı olmaması durumunda jüri danışman dâhil 6 (altı) öğretim üyesinden oluşur. Ayrıca ikinci tez danışmanı oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir.

#### **Doktora tez savunması**

**MADDE 42-** (1) Öğrenci, tez kitapçığını ilgili enstitünün Senato tarafından onaylanan tez yazım kurallarına uygun biçimde hazırlar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur.

(2) Doktora tezinin savunmasından önce ve düzeltme verilen tezlerde ise düzeltme ile birlikte öğrenci tezini tamamlayarak danışmanına sunar. Danışman tezin savunulabilir olduğuna ilişkin görüşü ile birlikte tezin basılı veya elektronik kopyasını enstitüye teslim eder. Enstitü söz konusu teze ilişkin intihal programı raporunu alarak danışmana ve jüri üyelerine gönderir. Rapordaki verilerde jüri üyeleri tarafından tespit edilen bir intihalin olması hâlinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir.

(3) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez savunmasına alır. Tez savunma sınavı, tez çalışmasının sunumu ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Tez savunma sınavı öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanında uzman olan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. Sınavların dinleyicilere açık yapılması için gerekli tedbirler anabilim dalı başkanı/program koordinatörü tarafından alınır.

(4) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri dinleyicilere kapalı olarak, tez hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Tezi kabul edilen öğrenciler başarılı olarak değerlendirilir. Bu karar, anabilim dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç 6 (altı) ay içinde gerekli düzeltmeleri yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunmada da başarısız bulunan veya savunma sınavına girmeyen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

#### **Doktora Diploması**

**MADDE 43-** (1) Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını danışmanına teslim eder. Danışman, tezin yazım kurallarına uygunluğu yönünden yazılı olarak belirttiği görüşü ile tezin nüshalarını anabilim dalı başkanlığı aracılığıyla ilgili enstitüye gönderir.

(2) Tez savunmasında başarılı olmak kaydıyla doktora tezinin ciltlenmiş en az 3 (üç) kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci doktora diploması almaya hak kazanır. Enstitü yönetim kurulu başvuru üzerine teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve azami süresinin dolması hâlinde enstitü ile ilişkisi kesilir.

(3) Doktora diploması üzerinde anabilim dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur. Adayın mezuniyet tarihi, tezin sınav jürisi komisyonu tarafından imzalanan nüshasının enstitüye teslim edildiği tarihtir.

(4) İlgili enstitü tarafından tezin tesliminden itibaren üç ay içinde doktora tez kitapçığının bir kopyası elektronik ortamda, bilimsel araştırma ve faaliyetlerin hizmetine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

(5) Lisans derecesi ile doktora programına başvurmuş öğrencilerden, kredili derslerini ve/veya azami süresi içinde tez çalışmasını tamamlayamayan veya doktora tezinde başarılı olamayanlara tezsiz yüksek lisans için gerekli kredi yükü, proje ve benzeri diğer şartları yerine getirmiş olmaları kaydıyla talepleri hâlinde tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Tezsiz yüksek lisans programının gereklerini yerine getirememiş öğrencilere koşulları tamamlamak için 1 (bir) yarıyıl süre verilir.

## BEŞİNCİ BÖLÜM

### Çeşitli ve Son Hükümler

#### Geçici izinli sayılma

**MADDE 44-** (1) Lisansüstü öğrencilerin geçici izinli sayılma başvurularında Fırat Üniversitesi Haklı ve Geçerli Nedenler Yönergesi hükümlerine göre enstitü yönetim kurulunda görüşülerek uygulanır.

#### Etik İlkeler

**MADDE 45-** (1) Lisansüstü programlara giriş sınavları, seminer dersi değerlendirme, doktora yeterlik sınavları, yüksek lisans ve doktora tez savunma sınavları jürilerinde ve doktora tez izleme komitelerinde üye olarak görevlendirilecek öğretim elemanlarında, aynı jüri veya komitedeki diğer üyeler ile hiçbir şart altında;

- a) Daha önce yargıya intikal eden ihtilafların tarafları (hasım) olmamak,
- b) Akraba olmamak ya da akraba veya boşanmış olsalar bile üçüncü derece dâhil kan bağıyla veya ikinci derece dâhil sıhrî hısımlar olmamak,
- c) Tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu veya olumsuz düşünce ve önyargı sahibi olmamak,
- ç) Herhangi bir ticaret ilişkisi içerisinde bulunmamak veya böyle bir konuda çıkar çatışması/çakışması bulunmamak şartları aranır.

Aynı şekilde öğrenci/aday ile jüri veya komite üyelerinin de benzer şekilde bağları bulunamaz.

(2) Tez danışmanı olarak görevlendirilecek öğretim elemanlarının da öğrenci ile birinci fıkrada belirtilen bağları bulunamaz. Ancak, teknokentlerde yapılan faaliyetlerde ve bilimsel sonuçların ticarileştirilmesi çalışmalarında danışman ile öğrenci arasındaki ticaret ilişkisi dikkate alınmaz.

(3) Sonradan gelişecek bağlar en geç bir hafta içinde öncelikle danışman, öğrenci ve anabilim dalı başkanlığının sorumluluğunda olmak üzere ilgili enstitüye bildirir. Bu durumda gerekli kararları almaya EYK yetkilidir.

#### Afet veya salgın şartlarında ek süre verilmesi

**MADDE 46-** (1) Afet ve salgınlarda, tez önerisi enstitü tarafından kabul edilmiş öğrencilere talepleri hâlinde bir dönem, afet veya salgının aşamasına göre tekrar başvuruları durumunda bir dönem daha olmak üzere en fazla iki dönem ek süre verilebilir, verilen bu ek süreler azami süreden sayılmaz.

#### Hüküm bulunmayan haller

**MADDE 47-** (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri ile Senato kararlarına göre işlem yapılır.

#### Yürürlük

**MADDE 48-** (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

(2) Bu Yönergenin yürürlüğe girdiği tarihte, 20.12.2021 tarih ve 2021-2022/7.5 sayılı Senato kararıyla yürürlükte bulunan “Fırat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”ne Ait Senato Esasları” yürürlükten kaldırılmıştır.

#### Yürütme

**MADDE 49-** (1) Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

#### Yayın şartı ve ölçme değerlendirme

**GEÇİCİ MADDE 1-** (1) Bu yönerge ile getirilmiş yüksek lisans mezuniyeti için gerekli yayın şartı ile ölçme ve değerlendirme süreçlerine ait hükümler, 20.12.2021 tarihinden önce kayıt yaptıran öğrencilere uygulanmaz.

(2) Bu yönerge ile getirilen yükümlülükler, öğrencilerin bu yönergenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili lisansüstü programda tamamlamış olduğu aşamalar için uygulanmaz.

**GEÇİCİ MADDE 2-** (1) 06.02.2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan veya mezun olan öğrencilerin doktora başvuruları kabul edilir.

| Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararının Tarih ve Sayısı |                |
|------------------------------------------------------------|----------------|
| Tarih                                                      | Sayı           |
| 20.02.2025                                                 | 2024-2025/4.20 |